Voice of Liberty
ድምጺ ሓርነት
28 መጋቢት 2004

ኣቶ ዑቕበ ኣብርሃ መን'ዩ?

ብ1969 ዓ.ም ኣቶ ዑቕበ ኣብርሃ ቅድሚ ኣብ ሜዳ ኤርትራ ምስላፉ ኣብ ከባቢ ዓዱ ናይ ገድሊ ምንቅስቓስ ይዕዘብ ስለዝነበረን፡ ኣቦኡ ኣቶ ኣብርሃ'ውን ኣብ ስራሓት "ማሕበር ኤርትራ ንኤርትራውያን" ይዋስኡ ብምንባሮምን፡ ከምኡ'ውን ምስ'ቶም ኣብ ከባቢኡ ምስ ገድሊ ዝተሓባበሩ ዝነበሩ ሃገራውያን ይተሓባበር ብምንባሩን ኣብ ንኡስ ዕድሜኡ ሃገራዊ ስምዒት ዘሕደረ መንእሰይ ነበረ። ይኹን'ምበር፡ እቲ ዝነበረ ውሽጣዊ ኩነታት ገድሊ ይኹን ብመንግስቲ ኢትዮጵያ ዚካየድ ዝነበረ ማህደንትን ማእሰርትን ንናይ ምግዳል ሃዋሁ ስለ ዝበከሎ መንእሰይ ዑቕበ ናብ ኣዲስ ኣበባ ብምኻድ ትምህርቱ ንምቕጻል መረጸ።

ኣቶ ዑቕበ ኣብርሃ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ዩኒቨርሲቲ ይመሃር ኣብ ዝነበረሉ እዋን ምስ ህ.ሓ.ሓ.ኤ ዝተሓባበሩ ዝነበሩ ሰውራውያን ባእታት ኾይኑ ክሰርሕ ጀመረ፣ እቲ ርክባት ከኣ ቀልጢፉ ስለ ዝደንፍዐ ኣዛዪዱ ንኹነታት ኤርትራ ከቕልበሉ ኸኣለ። ኣይጸንሐን ኸኣ፡ በቲ ኣብኡ ዘጥረየ ፍልጠትን ሓያል ሃገራዊ ስምዒትን ተደሪኹ ናብ ህ.ግ.ሓ.ኤ ብ1972 ዓ.ም. ተሰለፈ።

ካብ ዝተሰለፈሉ ዕለት ክሳብ 1974 ዓ.ም ድማ ብደረጃ ተራ-ተጋዳላይ ኣብ ሓይልታትን ኣብ ናይ ፈዳይን ጉጅለን ኮይኑ፡ ነቲ ኣብ'ቲ እዋን'ቲ ዝነበረ ናይ ውግእ ሓድሕድ ኩነታትን ጽንኩር ባህሪያዊ ጸገማትን ገጢሙ ዝሓለፈ ተጋዳላይ ኢዩ።

ካብ 1974 ዓ.ም ካብ ዝነበሮ ናይ ተዋጋኢ ሰራዊት ኣሃዱ ተመዚዙ ናብ ክፍሊ ዕቃቤ-ብረት (ኤምዳድ) ተመዲቡ። ኣብ'ዚ ክፍሊ ድማ ብደረጃ ኮሚሽነር ኮይኑ ክሳብ 1ይ ውድባዊ ጉባኤ ብልዑል ተወፋይነት ሰሪሑ።

ተጋዳላይ ዑቕበ ኣብ ክፍሊ ዕቃቤ-ብረት ኣብ ዝነበረሉ እዋን እቲ ክፍሊ ተኣፋፍን ሚስጢራውን፡ ከምኡ'ውን ብርቱዕ ጻዕርን ጉልበትን ዝሓትት ብምንባሩ ብለይትን መዓልትን ብዘይዕረፍቲ ነዚ ዕማም ንምስልሳል ዝበቅዑ ካድራት ዝመልመለን ኣብነት ብምኳን ዝመርሐን ተጋዳልይ ኢዩ።

ኣብ 1ይ ውድባዊ ጉባኤ፡ ኣባል ፓለቲካዊ ቤት ጽሕፈት ኮይኑ ድሕሪ ምምራጹ፡ ብደረጃ ፓለቲካዊ ቤት ጽሕፈት ከም ሓላፊ ክፍሊ ዓቃቢ-ብረት ኮይኑ ስርሑ ጀመረ። ብዘይካ'ዚ ድማ ድሕሪ 1ይ ውድባዊ ጉባኤ ዝቆመ ወተሃደራዊ ሽማግለ ስለ ዝነበረ፡ ማለት ክፍሊ ታዕሊም፡ ክፍሊ ስለያን፡ ክፍሊ ዓቃቤ-ብረት፡ ተጋዳላይ ዑቕበ'ውን ንክፍሉ ወኪሉ ኣባል ናይ'ዚ ወተሃደራዊ ሽማግለ'ዚ ነይሩ'ዩ። ኰይኑ ድማ ኣብ ናይ 1977 ዓ.ም ከተማታት ሓራ ናይ ምውጽእ ዝካየዱ ዝነበሩ ወተሃደራዊ ስርሒታት ብምምራሕ ልዑል ተራ ካብ ዝነበሮም ወተሃደራዊ ሓለፍቲ ኢዩ።

ድሕሪ እስትራተጅካዊ ምዝላቕ'ውን ከም ኣወሃሃዲ ኣዛዚ ግንባር ሰሜናዊ ምብራቕ ሳሕል ኾይኑ ኪሰርሕ ከሎ ምስ መሳርሕቱ ኣዘዝቲ ብርጌዳትን ካልኦት ሓልፍትን ተራ

ተጋደልትን ብፍቕርን ብብጻያዊ ሓልዮትን ኢዩ ኣሕሊፍዎ። ግንባር ሰሜናዊ ምብራቅ ሳሕል ሰፊሕን ጽንኩር ኪሊማ ዘለዎ ግንባር ኾይኑ፣ ካብ 1978 ዓ.ም ክሳብ 1984 ዓ.ም ከም ቀዋሚ ግንባር ኰይኑ'ዩ ጸኒሑ። ኣብ'ዚ ግንባር ሓያል ናይ ምርብራብ ውግኣት፣ ማለት 3ይ፣ 4ይ፣ 5ይ፣ 6ይ ወራር ዝተኻየደሉ ከምኡ'ውን ንህላዌን ቀጻልንትን ቃልሲ ወሳኒ ዝኾነ ግንባር ኢዩ ነይሩ። እቲ ብውቃው-እዝ ዝፍለጥ ዓቢ ግንባር ክሳብ ተበግሶ ተወሲዱ ዝድምሰስ ድማ ክም ኣዛዚ ናይ'ዚ ግንባር ኰይኑ ብልዑል ተወፋይንትን ወተሃደራዊ ብቕዓትን መሪሕ ተራን ኣገልጊሉ ኢዩ።

ተጋዳልይ ዑቕበ ኣብረሃ፣ ኣብ 1987 ዓ.ም ዝተገበረ ካልኣይ ውድባዊ ጉባኤ ኣባል ፖለቲካዊ ቤት ጽሕፈት ኮይኑ ተመሪጹ። ብደረጃ ሓላፊ ኮሚሽን-ቁጠባ ብምኳን ድማ ክሳብ ግዜ ናጽነት ብልዑል ሓላፍነትን ብመሪሕ ተራን ተጋዲሉ። ከም ወተሃደራዊ ኪኢላ መጠን ኣብ ልዕሊ'ቲ ተዋሂብዎ ዝነበረ ስራሕን ሓላፍነትን ከም ወተሃደራዊ ኪኢላ ንመግዛእቲ ኢትዮጵያ ካብ ስሩ ንምምሓው ኣብ ዝተኻየደ ደምዳሚ ውግእ'ውን ብሸነኽ ግንባር ደቀምሓረ ምስ'ቶም ነቲ ኩናት ዝመርሑን ዘወሃህዱን ዝነበሩ ኾይኑ መሪሕ ተራን ኣበርክቶን ካብ ዝነበሮም ወተሃደራዊ ሓለፍቲ ሓደ ኢዩ።

ድሕሪ ናጻነት ምስቲ ኣብ ሜዳ ኤርትራ ዝሰርሖ ዝነበረ ስርሓት ዝመሳሰል ሓላፍነት ሒዙ ስርሑ ቀጸለ። ኣብ ሜዳ ዝነበራ ቁጠባዊ ትካላትን ኰነ ኣብ ኣስመራ ዝጸንሓ ትካላት ጠርኒፉ ኸኣ ከም ሓላፊ ንግዲ ኰይኑ ሃገራዊ ኣገልግሎቱ ቀጸለ። ብ1994 ዓ.ም ዝተኻየደ 3ይ ውድባዊ ጉባኤ ድማ ብናይ ሚኒስተርነት ደረጃ፣ ማለት ብደረጃ ሚኒስተር ንግድን ኢንዱስትርን ኰይኑ፣ ንሃገሩ ዕዙዝ ኣበርክቶኡ ወፈየ፡፡

ሚስትሪ ንግድን ኢንዱስትርን ዳርጋ ብሓድሽ ዝቖውም ዝነበረ ሚኒስትሪ ኢዩ ኔሩ፣ ምኽንያቱ ኸኣ ድሕሪ 3ይ ውድባዊ ጉባኤ ንግዳዊ ትካላት ህ.ግ.ሓ.ኤ ካብ መንግስቲ ወጺኦን ኣብ ትሕቲ ህ.ግደ.ፍ ከምዝኣትዎን ንግዳዊ ትካል ቀይሕ ባሕሪ ክም ዝጥርንፈን ኢዩ ተጌሩ። ስለ'ዚ ኣብ'ዚ ትካል ንሓጺር ግዜ ጸኒሑ ናብ ሚኒስትሪ ዕዮን ሰብኣዊ ድሕነትን እንደገና ብደረጃ ሚኒስተር ተመዲቡ።

ኣብ ሚኒስትሪ ዕዮን ሰብኣዊ ድሕነትን ኣብ ዝነበረሉ ኣብ መንጎ ኤርትራን ኢትዮጵያን ናይ ዶብ ግጭት ስለዝተላዕለ ፕተዚደንት ድማ ንሚንስትር ዑቕበ ይኣምኖን ምቕርራቡን ዝምድንኡን'ውን ጽቡቕ ስለዝነበረ ነቲ ዝነበረ ወተሃደራዊ ኩነታት ኪቆጻጸር ናይ (ኢንስፕክሽን) ጉጅለ መሪሑ ናብ ግንባራት ኪዘውር ሓቢርዎ ንዝተዋህቦ መምርሕን መደብ ስራሕን ተግቢሩ ድማ ጽብጻቡ ኣቕሪቡ።ብድሕሪ'ዚ ድማ ናብ ሚኒስትሪ ምክልኻል ክምዝቅየር ተገይሩ።

ኣብ ሚኒስትሪ ምክልካል ንሎጂስቲክስን፣ ምምሕዳራዊ ስርሓትን፣ ሕክምናዊ ኣገልግሎትን፣ ዝምልከት ዕማማትን ክምኡ ውን ምስ ሚኒስተር ምኽልኻል እናተሓጋገዘ ክሳብ 2ይ ወራር ዝውዳእ ብሓላፍነት ሰሪሑ። ድሕሪ'ዚ ኣብ ወርሒ 7/1999 ዓ.ም ሙሉእ ናይ ጀነራልንት መዓርግ ተዋሂብዎ ሓለቓ ጠቅላሊ እስታፍ ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ኮይኑ ድማ ተሸይሙ።
ጀነራል ዑቕበ ከምእቲ ግቡእ ካብ'ቲ ናይ ካቢነ ሚኒስተራት ኣኼባ ኪእለ እኹ እንተነበሮ ፕረዚደንት ብዝሃቦ ሓለፋ ግን ኣብ'ዚ ኣኼባ'ዚ ይሳተፍ ኔሩ።
ጀነራል ዑቕበ ንስራሕ ኣብ ዝተበገሰሉ ኣብ ስራሕ ዝራኣዮ ዝነበረ ጉድለታትን ሕጽረታትን ምንግስቲ ዝሕመዮን ኪእርምን ንፕረዚደንት ኪሕብሮ ኣብ ዝጀመረሉ፣

ፕረዚደንት ብጽልእን ቅርሕንትን ኪርእዮን፣ ዘለካ ክሲ ኪትሽፋፍን ኢኻ ኣይቀስንካ ዝብል ምኽንያትን ዝነበረ ክስታት ናይ 09 ኣምጺኡ ክፈራርሖን ኪድህሎን ጀሚሩናብ መወዳእታ ኸአ ስርሑ እናቐጸለ ከሎ ክሎ ኣብ ወርሒ 2/2000 ካብ ሓላፍነቱን መዓ ርጉን ክምዝተኣለየ ዝገልጽ ደብዳቤ ካብ ፕረዚደንት ተላኢኽሉ።

ጀነራል ዑቕበ ካብ ሓላፍነቱን መዓርጉን ዝተኣለየሉ ግዜ 3ይ ወራር ዝቀራረበሉ እዋን ስለዝነበረ እቲ ወራር ኣብ ዝጀመረሉ ግዜ እኳሙ ንምብርካት ሓቲቱ ዝተዋህቦ መልሲ እኾ እንተዘይነበረ ሚኒስተር ምክልኻል ብዘፍቀደሉ መሰረት ክሳብ እቲ ወራር ዝውዳእ ምስኡ እናተጉዓዘ ብተወፋይነት ሰሪሑ ኢዩ።

ክቡራት ሰማዕትና ሚኒስተር/ጀነራል ዑቕበ ስለምንታይ ኢዩ ካብ መዓርጉን ሓላፍነቱን ተኣልዩ? ምልስ ኢልና ድሕረባይታ ታሪኽ ሂወቱ ብሐደ ሸነኽ በቲ ሓደ ድማ ኣብ መስርሕ ዘጋጠመ ጸገምትን ፖለቲካዊ ፍልልያት እንታይ ኔሩ? ኣተሓሕዛ እዚ ጉዳይ'ክ ክመይ ኔሩ? ስለምንታይ ኢዩ ናብ ዘየድሊ መአዝን ክምዘምርሕ ተጌሩ? ስለምንታይ ውልቃውን ሃገራውን ጉዳያት ተሓዎዊሶም?ዝብሉ ሕቶታት ኪለዓሉ ዝግባእ ይመስለና።

ፕረዚደንት ብውገኑ ነዚ ንምእራሙ ይኹን ንምግምጋሙ ዝምልከት ዝተራእየ ምዕ ባሌታት ስለዘይነበረ ድማ እቲ ጉዳይ ውን እናዓበየ ስለዝመጸ ጀነራል ዑቅበ'ውን ከም ኣባል ባይቶን ሚኒስተርን ንሃገር ይጠቅም ዝበሎ ርእይቶ ከቅርብን ኪእርምን ሓላፍነቱ ዘገድዶ'ውን ስለዝኾነ፣ ኣብ ዝተገብረ ኣኼባ ባይቶ ነቲ ጉዳይ ኣልዒልዎ በብግዜኡ ምስ ፕረዚደንት ነዚ ብዝምልክት ዝጸሓሓፍዎ ዝነበሩን፣ እቲ ምስ 09 ዝታሳሰረ ብጸጥታ ዝተኻየደ ምርምራን ዝተወህበ መልስታትን ብዝርዝር ናብ ባይቶ ኣቕሪቡዎ።

ኣብ መወዳእታ ድማ ጉዳዩ ብሕጊ ኪትሓዝን ኪጻረየሉን፣ ብዘይካ'ዚ ብዘይ ስራሕ ደስኪልካ ተባሂሉ ጠጠው ኪብል ከምዘይደሊ እንተድኣ ዘይየድሊ ኾይኑ'ውን ናይ ስንብታ ወርቐት ኪወሃቦን ሓቲቱ።ባይቶ ነዚ ጉዳይ ንምጽራይ ሓንቲ ሽማግለ ኪትቀውም ወሲኑ እንተኾነ ባይቶ ገና ውሳኔ ከይሃበ ግዜ ምውሳዱ እናተሓተተ ከሎ ድማ ብስም ፍሉይ ቤት ፍርዲ ንሚኒስተር ዑቕበ ዝውንጅል መግለጺ ኣብ ጋዜጣ ክምዚወጽእ ተጌሩ። እዚ ካብ ሕግን ኣገባብን ወጻኢ ንውሳኔ ማእከላይ ባይቶ ዝጥሕስን ኣገባብ ድማ ኢዩ ኔሩ።
ዘቅረቦ ሕቶታት ኪምለሸሉን ጉዳዩ ብሕጊ ኪረአ እናተጸበየ ክኣ ብዕለት 18 መስከረም 2001ዓ.ም ምስ ካልኦት 10 ኣባላት ባይቶ ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ከምዝኣቱ ተጌሩ።

ሚኒስተር/ጀነራል ዑቕበ ኣብ ታሪኽ ገድላዊ ጉዕኡ ካብቶም ዕዙዝ ተራን ኣበርኽቶን ዝነበሮም ላዕለዎት ካድራት ህ.ግሓ.ኤ ኮይኑ ኢዩ ተጋዲሉ ምስ መሳርሕቱን ብጾቱን'ውን ብስኒትን ፍቅርን ዝተጎዓዘ ርጉእን ዓቃልን ጠባይ ዝነበሮ ጅግና ተጋዳላይ ኢዩ ኔሩ። ብውሽጣዊ ሕማም ኣዝማ ይሳቐ ስለዝነበረ ምስ መነባብሮ ናይ በረኻ እናወደቀን እናተሰኣን ኢዩ ገድላዊ ጉዕዝኡ ቀጺሉ። ድሕሪ ነጻነት'ውን ኩነታት ጥዕንኡ ስለዘይተመሓየሸ በብግዜኡ ንሕክምና እናተመላለሰን ብጥቓቐ እናተኣለየ ኢዩ ኪጎዓዝ ኔጸኒሑ።
እቲ ሓቂ ትጽቢት ኩሉ ተጋዳላይን ህዝብን ኣብ ሓዳስ ኤርትራ ድማ እቲ እናተሳቀየን እናሓመመን ካብ ጉዕዞ ገድሊ ሓንቲ መዓልቲ ብሕማም ምእላይ ምብዳል ስርሕ ኮይኑ ዝስምዖ ዝነበረ እሞ ንነጻነት ዝበቕዐ፣ ኪሕከም ኪዕርፍን ኢዩ ሓሳቡ፣ ተጋዳላይ

ዑቕበ'ውን ከምኩሉ ሰብ ከምኡ'እኾ እንተነበረ ትጽቢቱ ስለምንታይ ንምእርም ተበጊስካ? ዝተባሃለካ ዘይትገብር፣ሰሚዕካ ዘይትከይድ ተምጽኦ ኣለካ፣ተባሂሉ ኢዩ ክስታት ዝተመስረተሉን ክሳብ ደረጃ ምእሰርቲ ዝበጽሐን።ኣብ ህ.ግ.ሓ.ኤ 4ይ ርእሱ ካብ ኣሕዋቱ ተሰሊፉ፣ሰለስቲኦም ኣሕዋቱ ተጋደልቲ ሃገርዊ ግብኣም ፈጺሞም ዝሓለፉ ኢዩም።

ዝኽበርካ ህዝቢ! ኤርትር ነዞም ካብ ግዜ ንእስነቶም ኣትሒዝካ ትፈልጦም ኣብ ግዜ ቃልሲ ዝባኖም ብዕርቑ ክብዶ ብጥምዩ ኣቦን፣ ኣድን ሓውን፣ ሓብትን ዝኮንካዮም ነጻነት ኣረኪቦኻኻ ኪነሶም እንሆ ሎሚ ኣብ ዘለውዎ ዘይፍለጥ ገሃነም ኮይኖም ይጽውዕኻ ኣለው'ሞ ሃየ ፍትሕኻ በይነሎም።